



Samling af Afgørelser

FORSLAG TIL AFGØRELSE FRA GENERALADVOKAT

N. WAHL

fremsat den 17. marts 2016*

Sag C-493/1

Dilly's Wellnesshotel GmbH

(anmodning om præjudiciel afgørelse indgivet af Bundesfinanzgericht (forbundsdomstol i skatte- og afgiftsretlige sager, Østrig))

»Præjudiciel forelæggelse — statsstøtte — forordning (EF) nr. 800/2008 — former for støtte, der kan anses for at være forenelige med fællesmarkedet — støtte til miljøbeskyttelse — støtteforanstaltninger i form af nedsættelser af miljøafgifter — den ufravigelige karakter af betingelserne for fritagelse«

1. Det er ubestridt, at den forpligtelse til forudgående anmeldelse af enhver foranstaltning til indførelse af eller ændring af ny støtte, der påhviler medlemsstaterne i henhold til traktaterne, udgør et grundlæggende element i kontrollen med statsstøtte**. Det følger nødvendigvis heraf, at enhver ændring af denne forpligtelse, der følger af et ønske om i meget afgrænsede tilfælde at lette samarbejdet mellem de nationale myndigheder og Europa-Kommissionen ved at vedtage foranstaltninger til administrativ forenkling i forbindelse med indrømmelse af en gruppefritagelse, skal fortolkes restriktivt.

2. Dette afgørende krav er det centrale i den foreliggende anmodning om præjudiciel afgørelse, den første fra Bundesfinanzgericht (forbundsdomstol i skatte- og afgiftsretlige sager)***, der rejser flere fortolkningsspørgsmål i tilknytning til forordning (EF) nr. 800/2008****.

3. Den foreliggende sag giver nærmere bestemt Domstolen lejlighed til at præcisere de formelle og materielle betingelser, der skal være opfyldt, for at en medlemsstat kan være omfattet af en fritagelse for anmeldelsespligten i forbindelse med støtteforanstaltninger i henhold til denne forordning. Den giver mere generelt Domstolen lejlighed til at fremhæve, at alle de præcise forpligtelser, der i denne forbindelse påhviler medlemsstaterne, uanset om de er af formel eller materiel karakter, er bindende, og at en tilsidesættelse heraf bevirker, at den ønskede fritagelse fortabes.

* Originalsprog: fransk.

** Jf. bl.a. dom France Télécom mod Kommissionen (C-81/10 P, EU:C:2011:811, præmis 58).

*** Det er vigtigt at fremhæve, at denne domstol er efterfølgeren til Unabhängiger Finanzsenat (domstol i skatte- og afgiftsretlige sager), og at Domstolen allerede ved flere lejligheder har fastslået, at den har kompetence til at besvare spørgsmål fra sidstnævnte.

**** Kommissionens forordning af 6.8.2008 om visse former for støttes forenelighed med fællesmarkedet i henhold til traktatens artikel 87 og 88 (Generel gruppefritagelsesforordning) (EUT L 214, s. 3).

I – Retsforskrifter

A – EU-retten

4. I henhold til artikel 109 TEUF (tidligere artikel 94 i EF-traktaten) kan Rådet træffe gennemførelsesforanstaltninger med henblik på at fastlægge de former for støtte, der kan være undtaget fra den i artikel 108, stk. 3, TEUF (tidligere artikel 93, stk. 3, i EF-traktaten) omhandlede underretningsprocedure.

5. Rådets forordning (EF) nr. 994/98 af 7. maj 1998 om anvendelse af artikel 92 og 93 i traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab på visse former for horisontal statsstøtte**** blev vedtaget i medfør af EF-traktatens artikel 94. Denne forordnings artikel 3 med overskriften »Gennemsigthed og tilsyn« præciserede i stk. 1, at »[v]ed udstedelsen af forordninger i medfør af artikel 1 skal Kommissionen give medlemsstaterne detaljerede regler for at sikre gennemsigthed i og tilsyn med den støtte, der er fritaget for underretning i medfør af sådanne forordninger«.

6. Forordning nr. 800/2008****, der finder anvendelse i den foreliggende sag, blev vedtaget i medfør af forordning nr. 994/98.

7. Det fremgår af artikel 1, stk. 1, litra d), i kapitel I med overskriften »Anvendelsesområde« i forordning nr. 800/2008, at den bl.a. finder anvendelse på »støtte til miljøbeskyttelse«.

8. Artikel 3 i dette kapitel med overskriften »Betingelser for fritagelse« bestemte i stk. 1 følgende:

»Støtteordninger, der opfylder alle betingelserne i denne forordnings kapitel I og de relevante bestemmelser i denne forordnings kapitel II, er forenelige med fællesmarkedet i henhold til traktatens artikel 87, stk. 3, og fritaget for anmeldelsespligten i traktatens artikel 88, stk. 3, forudsat at enhver form for individuel støtte, der ydes i henhold til en sådan ordning, opfylder alle betingelserne i denne forordning, og ordningen indeholder en udtrykkelig henvisning til denne forordning med angivelse af dens titel og en henvisning til dens offentliggørelse i *Den Europæiske Unions Tidende*.«

9. I artikel 9 i dette kapitel med overskriften »Gennemsigthed« bestemtes følgende:

»1. Inden 20 arbejdsdage efter ikrafttrædelsen af en støtteordning eller ydelse af ad hoc-støtte, der er fritaget efter denne forordning, skal den pågældende medlemsstat sende Kommissionen kortfattede oplysninger om støtteforanstaltningen. Disse oplysninger sendes elektronisk via Kommissionens IT-applikation ved brug af den i bilag III til denne forordning angivne formular.

Kommissionen bekræfter omgående modtagelsen af de kortfattede oplysninger.

De kortfattede oplysninger offentliggøres af Kommissionen i *Den Europæiske Unions Tidende* og på Kommissionens websted.

**** EFT L 142, s. 1. Forordning nr. 994/98 blev ændret ved Rådets forordning (EU) nr. 733/2013 af 22.7.2013 (EUT L 204, s. 11) og efterfølgende ophævet ved Rådets forordning (EU) 2015/1588 af 13.7.2015 om anvendelse af artikel [107 TEUF og 108 TEUF] på visse former for horisontal statsstøtte (EUT L 248, s. 1).

***** Forordning nr. 800/2008 blev ændret ved Kommissionens forordning (EU) nr. 1224/2013 af 29.11.2013 (EUT L 320, s. 22). Anvendelsesperioden for forordning nr. 800/2008 blev således forlænget frem til den 30.6.2014. Denne forordning blev dernæst ophævet ved Kommissionens forordning (EU) nr. 651/2014 af 17.6.2014 om visse kategorier af støttes forenelighed med det indre marked i henhold til [artikel 107 TEUF og 108 TEUF] (EUT L 187, s. 1).

2. Ved ikrafttrædelsen af en støtteordning eller ydelse af ad hoc-støtte, der er fritaget efter denne forordning, skal den pågældende medlemsstat offentliggøre støtteforanstaltningen i dens fulde ordlyd på internettet. For støtteordningers vedkommende skal teksten angive de betingelser, der er fastsat i national ret, og som sikrer, at de relevante bestemmelser i denne forordning er overholdt. Den pågældende medlemsstat skal sørge for, at den fulde tekst angående støtteforanstaltningen er tilgængelig på internettet, så længe støtteforanstaltningen er i kraft. De kortfattede oplysninger, medlemsstaten fremsender i henhold til stk. 1, skal indeholde angivelse af en internetadresse, der direkte fører til støtteforanstaltningens fulde ordlyd.

[...]«

10. Artikel 10 i samme kapitel med overskriften »Tilsyn« var affattet således:

»1. Kommissionen fører regelmæssigt tilsyn med de støtteforanstaltninger, den er blevet underrettet om i henhold til artikel 9.

[...]

3. På Kommissionens skriftlige anmodning skal medlemsstaterne inden for en frist på 20 arbejdsdage eller en i anmodningen eventuelt fastsat længere frist give Kommissionen alle de oplysninger, som Kommissionen finder nødvendige for at kunne føre tilsyn med anvendelsen af denne forordning.

Har den pågældende medlemsstat ikke fremsendt de ønskede oplysninger inden for den af Kommissionen fastsatte frist eller en anden aftalt frist, eller har medlemsstaten fremsendt ufuldstændige oplysninger, sender Kommissionen den en rykker med en ny frist for indsendelse af oplysningerne. Hvis den pågældende medlemsstat på trods af denne rykker ikke giver de ønskede oplysninger, kan Kommissionen, efter at have givet den pågældende medlemsstat lejlighed til at fremsætte sine bemærkninger, vedtage en beslutning om, at alle fremtidige støtteforanstaltninger, som denne forordning finder anvendelse på, eller nogle af dem skal anmeldes til Kommissionen i overensstemmelse med traktatens artikel 88, stk. 3.«

11. Artikel 17 med overskriften »Definitioner« fandtes i afsnit 4 med overskriften »Støtte til miljøbeskyttelse« i kapitel II i forordning nr. 800/2008 og bestemte følgende:

»I dette afsnit finder følgende definitioner anvendelse:

1) »miljøbeskyttelse«: enhver foranstaltning, der tager sigte på at afhjælpe eller forebygge skader på det fysiske miljø eller naturressourcerne gennem støttemodtagerens egne aktiviteter, at mindske risikoen for sådanne skader og at foretage en mere effektiv udnyttelse af naturressourcerne, herunder energibesparende foranstaltninger og udnyttelse af vedvarende energikilder

[...]

10) »miljøafgift«: en afgift, hvis afgiftsgrundlag har en klar negativ indvirkning på miljøet, eller som søger at afgiftsbelægge visse former for virksomhed, varer og tjenesteydelser, således at miljøomkostningerne kan indregnes i deres pris, og/eller således at producenter og forbrugere kanaliseres mod former for virksomhed, der i højere grad respekterer miljøet

[...]«

12. Artikel 25 i afsnit 4 med overskriften »Støtte i form af lempelser af miljøafgifter« bestemte følgende:

»1. Miljøstøtteordninger i form af lempelser af miljøafgifter, der opfylder betingelserne i [Rådets direktiv 2003/96/EF af 27. oktober 2003 om omstrukturering af EF-bestemmelserne for beskatning af energiprodukter og elektricitet (EUT L 283, s. 51)], er forenelige med fællesmarkedet i henhold til traktatens artikel 87, stk. 3, og er fritaget for anmeldelsespligten i artikel 88, stk. 3, forudsat at betingelserne i stk. 2 og 3 i nærværende artikel er opfyldt.

2. Den, der bevilges en afgiftslempelse, skal mindst betale den EF-minimumsafgiftssats, der er fastsat i [direktiv 2003/96].

3. Afgiftslempelser ydes for højst ti år. Efter en sådan tiårsperiode skal medlemsstaterne tage den pågældende støtteforanstaltning op til fornyet overvejelse.«

B – Østrigsk ret

13. I henhold til finansloven (Budgetbegleitgesetz) af 30. december 2011***** skal servicevirksomheder igen være udelukket fra godtgørelse af energiafgifter.

14. § 2, stk. 1, i lov om godtgørelse af energiafgifter (Energieabgabenvergütungsgesetz, herefter »EAVG«), som ændret ved § 72 i BBG 2011, har følgende ordlyd:

»Der findes kun en ret til godtgørelse for virksomheder, hvis hovedaktivitet påviseligt består i produktion af materielle goder, og for så vidt som de ikke leverer de i § 1, stk. 3, omhandlede energiresourcer eller varme (damp eller varmt vand) fra de i denne § 1, stk. 3, omhandlede energiresourcer.«

15. Det tidsmæssige anvendelsesområde for § 2 er fastsat i § 4, stk. 7, i lov om godtgørelse af energiafgifter (Energieabgabenvergütungsgesetz, herefter »EAVG«), der bestemmer følgende:

»§ 2 og 3 [i EAVG] finder anvendelse på anmodninger om godtgørelse for perioden efter den 31. december 2010, såfremt Europa-Kommissionen godkender dem.«

16. Følgende fremgår af bemærkningerne til lovforslaget i forbindelse med EAVG's § 4, stk. 7:

»Anvendelsen af de ændrede bestemmelser er betinget af, at de godkendes af Europa-Kommissionen. Denne ændring træder i kraft i forbindelse med anvendelse af energi efter den 31. december 2010. Anmodninger fra servicevirksomheder vedrørende perioder efter den 31. december 2010 vil således ikke længere blive imødekommet. Hvis ændringen af EAVG godkendes af Kommissionen som godkendt statsstøtte, skal begrænsningen af loven til kun at gælde for produktionsvirksomheder finde anvendelse fra den 1. januar 2011, således at servicevirksomheder efter denne dato ikke længere har ret til godtgørelse af energiafgift for den anvendte energi. Hvis Kommissionen ikke godkender ændringen, forbliver den nuværende juridiske situation uændret, således at såvel produktionsvirksomheder som servicevirksomheder har ret til godtgørelse af energiafgifter.«

II – Tvisten i hovedsagen, de præjudicielle spørgsmål og retsforhandlingerne ved Domstolen

17. Selskabet Dilly's Wellnesshotel GmbH (herefter »Dilly's Wellnesshotel«) indgav den 29. december 2011 en anmodning om godtgørelse af energiafgifter for 2011.

***** BGBl. I, 111/2010 (herefter »BBG 2011«).

18. Denne anmodning blev ved afgørelse af 21. februar 2012 afslået som ugrundet under henvisning til den nye lovgivning indeholdt i BBG 2011, hvorefter kun produktionsvirksomheder har ret til godtgørelse af energiafgifter fra den 1. januar 2011. Et søgsmål anlagt ved Unabhängiger Finanzsenat (domstol i skatte- og afgiftsretlige sager), som er blevet erstattet af Bundesfinanzgericht (forbundsdomstol i skatte- og afgiftsretlige sager), blev forkastet.

19. Ved afgørelse af 19. marts 2013 fastslog Verwaltungsgerichtshof (forvaltningsdomstol) i forlængelse af en dom afsagt af samme domstol den 22. august 2012, at servicevirksomheder endnu havde ret til godtgørelse af energiafgifter for januar 2011. Ifølge Verwaltungsgerichtshof (forvaltningsdomstol) havde Kommissionen endnu ikke for denne måned godkendt den nye lovgivning vedrørende erklæringen udstedt i medfør af forordning nr. 800/2008, som kun vedrørte perioden fra den 1. februar 2011.

20. Dilly's Wellnesshotel indgav en supplerende administrativ klage til Unabhängiger Finanzsenat (domstol i skatte- og afgiftsretlige sager), hvormed selskabet i det væsentlige anmodede om, at anmodningen om godtgørelse af energiafgiften for perioden januar-december 2011 blev taget til følge fuldt ud.

21. Dilly's Wellnesshotel gik ud fra det princip, at såfremt en kombineret anvendelse af EAVG's § 2, stk. 1, og § 4, stk. 7, udgjorde en tilsidesættelse af EU-retten, ville den nye lovgivning indført med BBG 2011 ikke finde anvendelse, og servicevirksomheder kunne fortsat anmode om godtgørelse af energiafgifter for hele 2011 og derefter.

22. Det fremgår af forelæggelsesafgørelsen, at den oprindelige udgave af EAVG i § 2, stk. 1, foreskrev en godtgørelse af energiafgifter til virksomheder, der hovedsageligt foretager »produktion af materielle goder«. Levering af tjenesteydelser var udelukket fra godtgørelse af denne afgift. Den forelæggende ret har anført, at formålet med EAVG ifølge lovforarbejderne var at undgå, at meget energiintensive østrigske produktionsvirksomheder blev stillet i en ugunstig konkurrencesituation i forhold til virksomheder i andre lande, hvor der almindeligvis ikke findes nogen energiafgifter.

23. Den nationale lovgivning om godtgørelse af energiafgifter er efterfølgende blevet ændret flere gange.

24. I den foreliggende sag er den forelæggende ret i tvivl om foreneligheden af den nye lovgivning om godtgørelse af energiafgifter indført ved BBG 2011 med forordning nr. 800/2008. Den forelæggende ret ønsker oplyst, om Republikken Østrig kan påberåbe sig den særlige procedure i artikel 25 i forordning nr. 800/2008 i forbindelse med den pågældende nationale lovgivning, når flere af de i kapitel I i denne forordning omhandlede betingelser tilsyneladende ikke er opfyldt.

25. Bundesfinanzgericht (forbundsdomstol i skatte- og afgiftsretlige sager) har på denne baggrund besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

- »1) Strider det mod EU-retten, såfremt en støtteordning er baseret på den særlige procedure i artikel 25 i forordning nr. 800/2008 med henblik på at blive fritaget for anmeldelsespligten i henhold til artikel 108, stk. 3, TEUF, men ikke overholder forskellige forpligtelser i kapitel I i forordningen og desuden heller ikke indeholder en henvisning til forordningen?
- 2) Strider det mod EU-retten, såfremt en støtteordning er baseret på den særlige procedure i artikel 25 i forordning nr. 800/2008, der gælder for støtte til miljøbeskyttelse, men betingelserne i kapitel II – dvs. støtte til miljøbeskyttelsesforanstaltninger og/eller energibesparende foranstaltninger i henhold til forordningens artikel 17, nr. 1) – ikke foreligger?

3) Er EU-retten til hinder for en national ordning, som ikke indeholder nogen tidsbegrænsning og heller ingen henvisning til den periode, der er anført i fritagelsesmeddelelsen, således at den begrænsning af godtgørelsen af energiafgifter til ti år, der kræves i artikel 25, stk. 3, i forordning nr. 80/2008, kun fremgår af fritagelsesmeddelelsen?»

26. Dilly's Wellnesshotel, den østrigske og den estiske regering samt Kommissionen har indgivet skriftlige indlæg.

27. Dilly's Wellnesshotel, den østrigske regering og Kommissionen deltog i retsmødet den 21. januar 2016.

III – Bedømmelse

A – Indledende bemærkninger om den i hovedsagen omhandlede situation og om anmeldelsespligten i forbindelse med planer om at yde ny støtte

1. Den i hovedsagen omhandlede situation

28. Den foreliggende præjudicielle forelæggelse rejser flere fortolkningsspørgsmål vedrørende de formelle betingelser (det første præjudicielle spørgsmål) og de materielle betingelser (det andet og det tredje præjudicielle spørgsmål), som en national støtteforanstaltning skal opfylde for at kunne være omfattet af en fritagelse for anmeldelsespligten i medfør af forordning nr. 800/2008.

29. Som det fremgår af de af den forelæggende ret fremsendte oplysninger, skyldes tvisten i hovedsagen den østrigske skatteforvaltnings afslag på at imødekomme en anmodning om godtgørelse af energiafgifter for 2011 indgivet af sagsøgeren i hovedsagen, Dilly's Wellnesshotel, en servicevirksomhed. Dette afslag var begrundet i den omstændighed, at EAVG siden den ændring, der blev indført med BBG 2011, udelukker serviceydere fra at få godtgjort energiafgifter.

30. I forbindelse med det søgsmål, der er anlagt ved den forelæggende ret, har sagsøgeren i hovedsagen påberåbt sig den tidligere udgave af denne nationale lovgivning, en udgave, der ligeledes omfattede serviceydere. Sagsøgeren har gjort gældende, at denne nye lovgivning, eftersom den ikke opfylder de bindende bestemmelser i forordning nr. 800/2008, ikke var fritaget for anmeldelsespligten i henhold til artikel 108, stk. 3, TEUF og således ikke kunne gennemføres.

31. Den forelæggende ret har således i henhold til sin forpligtelse til at drage alle konsekvenser af en eventuel tilsidesættelse af EU-retten om statsstøtte, som borgerne har gjort gældende i henhold til deres processuelle rettigheder, forelagt Domstolen den foreliggende anmodning om præjudiciel afgørelse^{*****}. Det fremgår således af artikel 108, stk. 3, tredje punktum, TEUF, at »[d]en pågældende medlemsstat [ikke] må [...] gennemføre de påtænkte foranstaltninger, før den nævnte fremgangsmåde har ført til endelig afgørelse«. I artikel 3 i forordning (EF) nr. 659/1999^{*****} med overskriften »Standstill-klausul« præciseres det i denne forbindelse, at »[s]tøtte, som skal anmeldes [...], [ikke] må [...] gennemføres, før Kommissionen har vedtaget eller anses for at have vedtaget en beslutning, hvori den godkender en sådan støtte«.

^{*****} Jf. bl.a. domme *Fédération nationale du commerce extérieur des produits alimentaires og Syndicat national des négociants et transformateurs de saumon* (C-354/90, EU:C:1991:440, præmis 16 og 17) og *SFEI m.fl.* (C-39/94, EU:C:1996:285).

^{*****} Rådets forordning af 22.3.1999 om fastlæggelse af regler for anvendelsen af EF-traktatens artikel 93 (EFT L 83, s. 1), senest ændret ved Rådets forordning (EF) nr. 1791/2006 af 20.11.2006 (EUT L 363, s. 1, herefter forordning nr. 659/1999«).

32. I den foreliggende sag har den forelæggende ret oplyst, at den oprindelige udgave af EAVG blev anmeldt som statsstøtte til Kommissionen i 2002, og at denne fandt den forenelig med det indre marked. Den udgave af EAVG, der er relevant i tvisten i hovedsagen, er derimod ikke blevet anmeldt til Kommissionen som statsstøtte inden for de krævede frister, fordi det østrigske finansministerium skønnede, at denne ændring var fritaget for anmeldelsespligten i henhold til artikel 25 i forordning nr. 800/2008.

33. Det fremgår ligeledes af sagsakterne, at der den 7. februar 2011 blev fremsendt en meddelelse til Kommissionen om den nye udgave af EAVG, hvormed det blev oplyst, at ordningen nu varede fra den 1. februar 2011 til den 31. december 2013. De kortfattede oplysninger om foranstaltningen, hvori der henvises til denne varighed, blev offentliggjort i *Den Europæiske Unions Tidende* den 30. september 2011. Internetlinket i denne publikation, der skulle give adgang til hele foranstaltningens tekst, har vist sig at være forkert.

34. Det er endvidere ubestridt, at den i tvisten i hovedsagen omhandlede nationale lovgivning ikke er blevet anmeldt til Kommissionen i henhold til artikel 2 i forordning nr. 659/1999, og at den eneste fritagelse for anmeldelsespligten, der kunne finde anvendelse, er den i artikel 25 i forordning nr. 800/2008 omhandlede fritagelse.

2. Betydningen af anmeldelsespligten for planer om at yde ny støtte og behovet for en snæver fortolkning af de forpligtelser, der påhviler medlemsstaterne i henhold til en gruppefritagelsesforordning

35. De af den forelæggende ret rejste spørgsmål har utvivlsomt en vis nyhedsværdi, eftersom forordning nr. 800/2008 endnu ikke er blevet fortolket med hensyn til de aspekter, som der helt præcist er tale om i den foreliggende sag *****.

36. Inden jeg går over til at behandle de forelagte spørgsmål et for et, finder jeg det hensigtsmæssigt at gengive en række regler og ledende principper, der ligger til grund for hele min behandling.

37. For det første er det i henhold til artikel 108, stk. 3, første punktum, TEUF, som det præciseres i artikel 2, stk. 1, i forordning nr. 659/1999, reglen, at alle planer om at yde ny støtte skal anmeldes. Det skal således fremhæves, at forpligtelsen til forudgående anmeldelse er hjørnestenen i enhver kontrolordning, der indføres med traktaten, for den gør det muligt for Kommissionen at gennemføre en effektiv og systematisk forebyggende undersøgelse af alle planer om at yde ny støtte eller om at ændre allerede eksisterende støtte. Som generaladvokat Jacobs har anført, »har underretningspligten så stor betydning for en rigtig gennemførelse af det fælles marked, at den ganske klart, så længe Rådet ikke har vedtaget forordningsbestemmelser på området, skal overholdes punktligt, både når det gælder form og indhold, og navnlig er det væsentligt, at det af underretningen klart fremgår, at hensigten er at sætte Kommissionen i stand til at fremsætte bemærkninger i henhold til artikel 93, stk. 3, og i givet fald indlede proceduren i henhold til artikel 93, stk. 2, før de pågældende støtteprojekter gennemføres«.

38. Domstolen fastslog på et tidligt tidspunkt, at forpligtelsen til at underrette Kommissionen om planer om indførelse eller ændring af støtteforanstaltninger ikke blot gælder for den oprindelige foranstaltning, men også omfatter senere ændringer i denne foranstaltning, idet sådanne oplysninger kan gives Kommissionen inden for rammerne af de samråd, som den første underretning giver anledning til.

***** Selv om den pågældende forordning er blevet gjort gældende i visse sager indbragt for Domstolen (dom Wam Industriale mod Kommissionen, C-560/12 P, EU:C:2013:726 og generaladvokat Sharpstons forslag til afgørelse Kommissionen mod Spanien, C-184/11, EU:C:2014:33), kan Domstolens retningslinjer ikke anvendes i den foreliggende sag.

Jf. generaladvokatens forslag til afgørelse Frankrig mod Kommissionen (C-301/87, EU:C:1989:357, punkt 19).

Jf. dom Heineken Brouwerijen (91/83 og 127/83, EU:C:1984:307, præmis 18).

39. I henhold til artikel 4, stk. 1, første punktum, i Kommissionens forordning (EF) nr. 794/2004 af 21. april 2004 om gennemførelse af forordning nr. 659/1999 omfatter begrebet »ny støtte« bl.a. »enhver ændring, der ikke er af rent formel eller administrativ art, der ikke kan påvirke vurderingen af støtteforanstaltningens forenelighed med fællesmarkedet«. I henhold til artikel 4, stk. 2, litra c), i forordning nr. 794/2004 er stramninger af kriterierne for anvendelse af en godkendt støtteordning, som den, der er tale om i hovedsagen, og som har til formål at begrænse antallet af virksomheder, der er omfattet af den tidligere anmeldte ordning, omfattet af de ændringer, hvis anmeldelse i princippet er obligatorisk.

40. Forpligtelsen til at anmelde alle ændringer i en tidligere anmeldt støtteordning finder anvendelse, uanset om den nye ordning som sådan medfører selektive fordele, der er uforenelige med fællesmarkedet. Det er således alene med henvisning til bestemmelserne om tildeling af støtte, retningslinjerne for og begrænsningerne af støtten, at spørgsmålet om, hvorvidt der er blevet indført en ny støtteforanstaltning eller er sket en ændring af en eksisterende støtteordning, kan afgøres.

41. De strenge krav, der stilles til medlemsstaterne på dette område, gør sig efter min opfattelse ligeledes gældende, når det skal afgøres, på hvilke betingelser de i henhold til en fritagelsesforordning kan fritages for anmeldelsespligten.

42. Jeg er således af den opfattelse, at det, såfremt der i henhold til artikel 108, stk. 4, TEUF vedtages en gruppefritagelsesforordning, kun er foranstaltninger, der i alle henseender opfylder kravene i denne fritagelsesforordning, der kan fritages for anmeldelsespligten. Såfremt ikke alle betingelserne for fritagelse er opfyldt, er anmeldelsespligten reglen.

43. For det andet skal de fravigelser, der er fastsat på området, i forlængelse af det ovenfor anførte fortolkes snævert, idet grundprincippet er, at statsstøtte er uforenelig med fællesmarkedet. Et sådant princip indebærer, at bevisbyrden for såvel de formelle som de materielle betingelser, som en støttes forenelighed med fællesmarkedet afhænger af, påhviler den berørte medlemsstat. Det tilkommer bl.a. nævnte medlemsstat at fremlægge alle de relevante oplysninger, der kan godtgøre, at betingelserne for den fravigelse, som der anmodes om, er opfyldt.

44. For det tredje bemærkes, at såfremt en fritagelse for anmeldelsespligten som i den foreliggende sag kan ske i henhold til en gruppefritagelsesforordning vedtaget på grundlag af forordning nr. 994/98, pålægger de krav til gennemsigtighed og effektivitet, der ligger til grund for vedtagelsen af sidstnævnte forordning (jf. bl.a. artikel 3 og fjerde, sjette, syvende og tiende betragtning), således medlemsstaterne at overholde de præcise regler, der er opstillet i fritagelsesforordningen.

45. Eftersom anmeldelsespligten spiller en central rolle i kontrollen med påtænkt statsstøtte, skal *alle* de præcise regler, der er opstillet i en fritagelsesforordning med henblik på en eventuel fritagelse fra denne pligt, være behørigt opfyldt. Til forskel fra det, der eventuelt kan være tilfældet, når der er tale om oplysninger, som medlemsstaterne har fremlagt med henblik på at godtgøre en påtænkt støttes forenelighed med fællesmarkedet, er der således ingen grund til at opstille en rangorden over de præcise betingelser, der i en fritagelsesforordning er fastsat for fritagelse for anmeldelsespligten i forbindelse med påtænkt ny støtte som omhandlet i artikel 108, stk. 3, TEUF.

46. Der er i denne forbindelse ingen grund til at sondre mellem de forskellige betingelser for fritagelse – de »væsentlige« betingelser og de øvrige betingelser – fastsat i forordning nr. 800/2008 og dermed mellem de retlige konsekvenser af en manglende overholdelse af en bestemt betingelse i forhold til en anden. Den eneste sondring, der kan være hensigtsmæssig i forbindelse med denne forordning, er

EFT L 140, s. 1.

Jf. bl.a. dom Namur-Les assurances du crédit (C-44/93, EU:C:1994:311, præmis 28).

Jf. bl.a. dom Italien mod Kommissionen (C-372/97, EU:C:2004:234, præmis 81 og den deri nævnte retspraksis).

sondringen mellem de såkaldte »generelle betingelser for fritagelse« omhandlet i forordningens kapitel I (artikel 1-12) med overskriften »Fælles bestemmelser« og de særlige betingelser, der er opstillet i kapitel II (artikel 13-42) med overskriften »Særlige bestemmelser om de forskellige former for støtte«.

47. Selv om det er ubestridt, at der på andre områder af EU-retten har kunnet foretages en sondring mellem væsentlige procedurefejl og andre fejl, er en sådan sondring efter min opfattelse kun hensigtsmæssig, hvis alle de betingelser, som medlemsstaterne er underlagt, er ufravigelige, som det er tilfældet i forbindelse med procedurerne for anmeldelse af påtænkt ny støtte og eventuelt fritagelse for den pågældende procedure.

48. I dom Heintz van Landewijck fastslog Domstolen, der var blevet bedt om at udtale sig om rækkevidden af den anmeldelsespligt, der påhvilede medlemsstaterne i henhold til artikel 27, stk. 5, i Rådets sjette direktiv 77/388/EØF af 17. maj 1977, om harmonisering af medlemsstaternes lovgivning om omsætningsafgifter – Det fælles merværdiafgiftssystem: ensartet beregningsgrundlag (herefter »sjette direktiv«), således ganske vist, at en tilsidesættelse af anmeldelsesfristen for foranstaltninger til forenkling af opkrævningen af skatter ikke udgjorde en væsentlig procedurefejl, der medførte, at den undtagelsesforanstaltning, hvorom der var blevet givet meddelelse for sent, ikke kunne finde anvendelse.

49. Selv hvis det antages, at der findes en analogi med problematikken omkring overholdelse af betingelserne for fritagelse – hvilket efter min opfattelse er mere end tvivlsomt, henset til ovennævnte absolut bindende karakter af betingelserne for fritagelse opstillet i den pågældende forordning – skal det bemærkes, at Domstolen, samtidig med at den har fremhævet, at reglen om, at en fravigelse af sjette direktiv foretaget under tilsidesættelse af den anmeldelsespligt, der pålægges medlemsstaterne med dette direktivs artikel 27, stk. 2, ikke kan gøres gældende over for en borger, dog har fremhævet, at denne konklusion var begrundet i den omstændighed, at »der i det foreliggende tilfælde ikke [var] tale om en ny fravigelse, hvortil Rådet [skulle] give sin tilladelse, men en særlig foranstaltning, der var gældende den 1. januar 1977, og som medlemsstaten [havde] ønsket at opretholde i medfør af sjette direktivs artikel 27, stk. 5, trods direktivets ikrafttræden«.

50. Det er indlysende, at en sådan situation står i kontrast til en situation, i hvilken der, som det er tilfældet i den foreliggende sag, er tale om ny støtte, selv om den følger af en ændring af en tidligere anmeldt national retsakt.

51. Under alle omstændigheder skal det på statsstøtteområdet fastslås, at når der findes bestemmelser, hvis ordlyd er klar, som f.eks. bestemmelserne om anmeldelsespligten, og samtidig bestemmelser om mulighederne for fritagelse fra en sådan forpligtelse, udgør de betingelser, der fastsættes i disse bestemmelser, ikke blot simple formaliteter.

52. Det forholder sig bl.a. sådan med hensyn til de ufravigelige betingelser, der er opstillet i en generel gruppefritagelsesforordning som f.eks. dem, der er omhandlet i kapitel I i forordning nr. 800/2008. En påtænkt støtteforanstaltning kan efter min opfattelse ikke have en frigørende virkning i forhold til den formelle anmeldelsespligt, hvis en eller flere af disse betingelser er blevet tilsidesat. Foranstaltninger, der ikke opfylder alle de opstillede betingelser, er, som det fremgår af syvende betragtning til denne forordning, fortsat underlagt den i artikel 108, stk. 3, TEUF omhandlede anmeldelsespligt.

C-494/04, EU:C:2006:407, præmis 51.

EFT L 145, s. 1.

Dom Heintz van Landewijck (C-494/04, EU:C:2006:407, præmis 49).

Jf. analogt kendelse Banco Privado Português og Massa Insolvente do Banco Privado Português mod Kommissionen (C-93/15 P, EU:C:2015:703, præmis 67 og den deri nævnte retspraksis).

B – *Det første spørgsmål: formkrav, der følger af forordning nr. 800/2008*

53. Med det første spørgsmål vedrørende formkravene ønsker den forelæggende ret oplyst, hvilken indvirkning for det første den manglende henvisning til forordning nr. 800/2008 i den pågældende støtteforanstaltning, for det andet den forsinkede fremsendelse til Kommissionen af de kortfattede oplysninger om denne foranstaltning, og for det tredje en fejl i det internetlink, der skulle give adgang til hele den pågældende foranstaltnings tekst, har.

1. Kravet om en udtrykkelig henvisning til forordning nr. 800/2008

54. Efter min opfattelse kan den uundværlige karakter af en sådan henvisning, der udgør en af de ufravigelige betingelser, som en fritagelse for den i artikel 25, stk. 1, i forordning nr. 800/2008 omhandlede forpligtelse er underlagt, klart udledes af de relevante bestemmelser i forordning nr. 800/2008.

55. Det fremgår i denne forbindelse af forordningens artikel 3, stk. 1, med overskriften »Betingelser for fritagelse«, at støtteordninger, der opfylder »alle betingelserne« i forordningens kapitel I samt de relevante bestemmelser i kapitel II, er forenelige med fællesmarkedet og fritaget for anmeldelsespligten, forudsat at enhver form for individuel støtte, der ydes i henhold til en sådan ordning, opfylder »alle betingelserne« i denne forordning, og ordningen indeholder »en udtrykkelig henvisning til [forordning nr. 800/2008] med angivelse af dens titel og en henvisning til dens offentliggørelse i *Den Europæiske Unions Tidende*«.

56. Forordning nr. 800/2008 blev endvidere vedtaget på grundlag af forordning nr. 994/98, som stk. 1 i artikel 3 med overskriften »Gennemsigtighed og tilsyn« præciserede, at »[v]ed udstedelsen af forordninger i medfør af artikel 1 skal Kommissionen give medlemsstaterne detaljerede regler for at sikre gennemsigtighed i og tilsyn med den støtte, der er fritaget for underretning i medfør af sådanne forordninger«.

57. Denne bestemmelse skal sammenholdes med femte betragtning til forordning nr. 800/2008, hvorefter »[d]enne forordning bør fritage enhver form for støtte, der opfylder *de relevante betingelser* heri, samt alle støtteordninger [...]». Af hensyn til gennemsigtigheden og for at sikre en mere effektiv kontrol med statsstøtte bør enhver individuel støtte, der ydes i henhold til denne forordning, indeholde en *udtrykkelig henvisning* til den relevante bestemmelse i kapitel II og til den nationale lovgivning, som den individuelle støtte er baseret på« (min fremhævelse).

58. Dette krav skal ligeledes ses i lyset af det førnævnte krav om gennemsigtighed, der bl.a. er knæsat i artikel 3, stk. 1, i forordning nr. 994/98. Som Kommissionen har anført, gør en henvisning til denne forordning i en given støtteordning det muligt for støttemodtagerne og deres konkurrenter at forstå årsagerne til, at denne foranstaltning kan gennemføres, selv om den hverken er blevet anmeldt til Kommissionen eller godkendt af denne. Med andre ord gør denne henvisning det ikke blot muligt for Kommissionen at udøve sin kontrol, men også for berørte tredjeparter at blive orienteret om de påtænkte støtteforanstaltninger, så de eventuelt kan udøve deres processuelle rettigheder.

59. Efter min opfattelse er en sådan fortolkning, der fuldt ud er i overensstemmelse med ordlyden i forordning nr. 800/2008, ikke overdrevent formel.

60. For det første indebærer medtagelse af en udtrykkelig henvisning til forordning nr. 800/2008 i en støtteforanstaltning ikke nogen særlige vanskeligheder for medlemsstaterne. Dette står i kontrast til de problemer, som både Kommissionen og tredjeparter muligvis ville have med at identificere en sådan ordning, hvis en sådan henvisning ikke findes.

61. Dernæst kan fremsendelsen af kortfattede oplysninger om støtteforanstaltningen og offentliggørelsen af denne i *Den Europæiske Unions Tidende* som omhandlet i artikel 9, stk. 1, i forordning nr. 800/2008 efter min opfattelse kun delvist rette op på fraværet af en udtrykkelig henvisning til forordningen. Disse bestemmelser har efter min opfattelse et andet formål, og opfyldelsen af den ene af betingelserne i en af disse bestemmelser kan ikke kompensere for den manglende opfyldelse af den anden betingelse.

62. Såfremt Domstolen, som jeg foreslår, fastslår, at en udtrykkelig henvisning til forordning nr. 800/2008 i støtteforanstaltningen er absolut nødvendig, er det ikke nødvendigt at behandle de øvrige aspekter af det første præjudicielle spørgsmål, og heller ikke det andet og det tredje spørgsmål, der er forelagt for Domstolen.

63. I tilfælde af, at Domstolen skulle nå frem til den modsatte konklusion, vil jeg behandle de øvrige aspekter i det følgende.

2. Kravet om fremsendelse af kortfattede oplysninger om støtteforanstaltningen i henhold til artikel 9, stk. 1, i forordning nr. 800/2008

64. Fremsendelse til Kommissionen af kortfattede oplysninger om støtteforanstaltningen i overensstemmelse med kravene i artikel 9, stk. 1, i forordning nr. 800/2008 og inden for en frist på 20 hverdage efter ikrafttrædelsen af støtteordningen har efter min opfattelse stor betydning, da den giver Kommissionen mulighed for hurtigt at foretage en effektiv kontrol af den berørte medlemsstats overholdelse af betingelserne for fritagelse.

65. Der er unægteligt tale om en betingelse vedrørende effektiviteten af fritagelsen for den i artikel 108, stk. 3, TEUF omhandlede anmeldelsespligt.

66. Eftersom der er tale om betingelse opstillet i kapitel I i forordning nr. 800/2008, indebærer en tilsidesættelse heraf, at den krævede fritagelse bliver ineffektiv. Såfremt der rettes for sent op på denne uregelmæssighed, hvilket synes at have været tilfældet i hovedsagen, kan den krævede fritagelse efter min opfattelse kun være gyldig fremadrettet, dvs. for perioden efter berigtigelsen – altså perioden fra februar til december 2011 – og ikke for perioden før berigtigelsen.

3. Kravet om angivelse af en internetadresse, der giver direkte adgang til støtteforanstaltningens fulde tekst

67. Medlemsstaten skal i henhold til artikel 9, stk. 2, første punktum, i forordning nr. 800/2008 offentliggøre den pågældende støtteforanstaltning i dens fulde ordlyd på internettet. I henhold til artikel 9, stk. 2, tredje punktum, i forordning nr. 800/2008 skal den pågældende medlemsstat endvidere sørge for, at den fulde tekst angående støtteforanstaltningen er tilgængelig på internettet, så længe støtteforanstaltningen er i kraft. I den foreliggende sag har den forelæggende ret oplyst, at Republikken Østrig har opfyldt disse forpligtelser i alle henseender.

Hvis fremsendelsen af de kortfattede oplysninger, som den forelæggende ret har anført, skete den 7.2.2011, kan hele februar måned med føje anses for at være omfattet af fritagelsen, eftersom den pågældende medlemsstat i henhold til artikel 9, stk. 1, i forordning nr. 800/2008 har en frist på 20 hverdage efter en støtteordnings ikrafttræden til at sende Kommissionen de kortfattede oplysninger om støtteforanstaltningen. Det skal bemærkes, at det i henhold til østrigsk lovgivning ser ud til at være muligt at godtgøre energiabgifter for en enkelt måned, som det følger af afgørelsen fra VwGH af 19.3.2013 (jf. punkt 19 i dette forslag til afgørelse).

68. Med hensyn til artikel 9, stk. 2, fjerde punktum, i forordning nr. 800/2008, hvori det kræves, at de kortfattede oplysninger, som medlemsstaten fremsender, skal indeholde angivelse af en internetadresse, »der direkte fører til støtteforanstaltningens fulde ordlyd«, har den forelæggende ret oplyst, at den internetadresse, der er fremsendt til Kommissionen, og som findes i de kortfattede oplysninger, der er offentliggjort i *Den Europæiske Unions Tidende*, er umulig at åbne.

69. Som tidligere anført pålægges der med artikel 3, stk. 1, i forordning nr. 800/2008 medlemsstaterne en forpligtelse til at opfylde alle betingelserne i forordningens kapitel I. Dette gælder så meget desto mere, når der er tale om bestemmelser, der opfylder lovgivers ønske om at sikre gennemsigtighed og retssikkerhed i forbindelse med undersøgelsen af støtteforanstaltningerne.

70. Overholdelse af de forpligtelser, der følger af artikel 9 i forordning nr. 800/2008, er efter min opfattelse lige så bindende som betingelsen om en udtrykkelig henvisning til den pågældende forordning. En anden konklusion ville efter min opfattelse svare til, at der indføres en rangorden for de forskellige betingelser, særlig en formel rangorden, der pålægges medlemsstaterne i henhold til fritagelsesforordningen.

71. Efter min opfattelse er kravene til gennemsigtighed imidlertid opfyldt, når det, til trods for at det internetlink, der blev fremsendt i de i artikel 9 i forordning nr. 800/2008 omhandlede kortfattede oplysninger, ikke fungerer, hvilket kan skyldes rent tekniske problemer, klart fremgår, at såvel Kommissionens tjenestegrene som eventuelle interesserede tredjeparter let kunne få adgang til den omtvistede nationale lovgivnings fulde ordlyd på grundlag af de kortfattede oplysninger, der blev fremsendt til Kommissionen i henhold til denne bestemmelse.

72. I forlængelse af det ovenstående skal det dog fremhæves, at manglende overholdelse af en af betingelserne i forordning nr. 800/2008 på ingen måde kan kompenseres af en eventuel overholdelse af en anden af disse betingelser.

C – Det andet spørgsmål: formkrav opstillet i artikel 25, stk. 1, i forordning nr. 800/2008 vedrørende en »miljøstøtteordning«

73. Med det andet præjudicielle spørgsmål anmodes Domstolen om at præcisere de grundlæggende betingelser, der skal være opfyldt, for at en støtteordning kan være omfattet af den i forordningens artikel 25 omhandlede fritagelse for anmeldelsespligten. Den forelæggende ret er således i tvivl om, hvorvidt en fritagelse i henhold til artikel 25 i forordning nr. 800/2008 ud over overholdelse af de i denne bestemmelse fastsatte betingelser forudsætter, at det påvises, at den nationale ordning for lempelse af miljøafgifterne rent faktisk bidrager til miljøbeskyttelsen.

74. I den foreliggende sag findes der to modstridende synspunkter.

75. Ifølge den østrigske og den estiske regering samt Kommissionen er det tilstrækkeligt, at en støtteforanstaltning opfylder de betingelser, der udtrykkeligt er fastsat i denne artikel, dvs. de i direktiv 2003/96 opstillede betingelser, betingelsen om, at modtagerne af afgiftslempelsen betaler mindst minimumsafgiftssatsen på EU-plan fastsat i dette direktiv, og betingelsen om, at sådanne lempelser indrømmes i højst ti år, for at foranstaltningen kan fritages.

76. Dilly's Wellnesshotel har derimod gjort gældende, at støtte i form af lempelser af miljøafgifter ligeledes skal udgøre støtte til »miljøbeskyttelse« i henhold til artikel 17, stk. 1, i forordning nr. 800/2008, der indeholder en definition heraf.

77. Ser man bl.a. på den lære, der kan drages af retspraksis forud for vedtagelsen af forordning nr. 800/2008, er det let at forstå den forelæggende rets tvivl med hensyn til, om foranstaltninger til lempelse af de omtvistede afgifter rent faktisk har til formål at forbedre miljøbeskyttelsen. Det er ved første øjekast vanskeligt at forstå, hvorfor disse foranstaltninger skulle resultere i en nedbringelse af skaderne på miljøet, i en forebyggelse af sådanne skader eller endog i en rationel udnyttelse af naturressourcerne.

78. En ordlydsfortolkning og en systemisk og teleologisk fortolkning af artikel 25 i forordning nr. 800/2008 foranlediger mig dog til i højere grad at hælde mod det synspunkt, som størsteparten af de intervenerende parter har givet udtryk for.

79. Ud fra ordlyden fremgår det, at artikel 25 i forordning nr. 800/2008 kun indeholder tre betingelser for, at en støtteforanstaltning kan fritages, nemlig overholdelse af kravene i direktiv 2003/96, kravet om en minimumsafgiftssats og ydelse af afgiftslempelser i højst ti år.

80. I denne bestemmelse henvises der blot til »miljøstøtteordninger«, og der henvises ikke til definitionen af støtte i nævnte forordnings artikel 17, stk. 1. Forordningens artikel 25 hænger udtrykkeligt sammen med overholdelsen af de i direktiv 2003/96 fastsatte betingelser. Det fremgår i denne forbindelse af 31. betragtning til forordning nr. 800/2008, at »[l]empelser af miljøafgifter, der opfylder betingelserne i [direktiv 2003/96] og er omfattet af denne forordning, bør anses for at have en tilskyndelsesvirkning, forudsat at nedsættelserne i det mindste indirekte bidrager til en forbedring af miljøbeskyttelsen ved at åbne mulighed for vedtagelse eller videreførelse af den generelle afgiftsordning og dermed tilskynder miljøafgiftspligtige virksomheder til at nedbringe deres forurening«.

81. Ud fra et teleologisk og systemisk synspunkt fremgår det, at artikel 25 i forordning nr. 800/2008, der omhandler »Støtte i form af lempelser af miljøafgifter«, vedrører de miljøafgifter, der harmoniseres med direktiv 2003/96, og således adskiller sig fra forordningens artikel 17-20, der fastsætter supplerende betingelser i tilknytning til miljøbeskyttelse.

82. Som det fremgår af begrundelserne (jf. sjette, syvende og tolvte betragtning) tager dette direktiv hensyn til miljøbeskyttelseskrav. Da nævnte direktiv, der selv tager hensyn til miljøbeskyttelseskrav, udgør grundlaget for harmoniseringen af energiafgifterne, er disse afgifter omfattet af begrebet miljøafgifter.

83. Støtteordninger, der anses for at være i overensstemmelse med artikel 25 – dvs. at de opfylder 1) kravene i direktiv 2003/96, 2) en minimumsafgiftssats og 3) begrænsningen på ti år – tager med andre ord indirekte hensyn til miljøbeskyttelseskravene og skal betegnes som miljøafgifter.

84. Hvad nærmere bestemt angår lempelse af miljøafgifter, som i den foreliggende sag, fremgår det af 31. betragtning til forordning nr. 800/2008, at forordningen har »en tilskyndelsesvirkning, forudsat at nedsættelserne i det mindste indirekte bidrager til en forbedring af miljøbeskyttelsen ved at åbne mulighed for vedtagelse eller videreførelse af den generelle afgiftsordning og dermed tilskynder miljøafgiftspligtige virksomheder til at nedbringe deres forurening«.

85. Det er i øvrigt sådan, at henvisningen i artikel 25 i forordning nr. 800/2008 til overholdelse af de i direktiv 2003/96 fastsatte minimumsafgiftssatser begrundes.

Jf. dom *Adria-Wien Pipeline og Wietersdorfer & Peggauer Zementwerke* (C-143/99, EU:C:2001:598), hvoraf det fremgik, at formålet med at yde særligt gunstige vilkår til de virksomheder, der fremstiller materielle goder, i højere grad var at opretholde denne sektors konkurrenceevne, mens disse særligt gunstige vilkår kun i mindre grad var begrundet i miljøhensyn.

Jf. i denne henseende dom *Østrig mod Kommissionen* (T-251/11, EU:T:2014:1060, præmis 202).

86. Det fremgår således af opbygningen af forordning nr. 800/2008, at en mekanisme til lempelse af energiafgiften, der overholder de i direktiv 2003/96 fastsatte minimumsafgiftssatser, henhører under anvendelsesområdet for de i artikel 25 i forordning nr. 800/208 omhandlede foranstaltninger.

D – Det tredje spørgsmål: kravet om, at den omtvistede foranstaltning højst kan gælde i ti år (artikel 25, stk. 3, i forordning nr. 800/2008), og konsekvenserne af en manglende henvisning til denne varighed i nævnte foranstaltning

87. I forbindelse med en eventuel besvarelse af det tredje spørgsmål skal det undersøges, om artikel 25, stk. 3, i forordning nr. 800/2008 kræver, at selve støtteforanstaltningen skal indeholde en udtrykkelig henvisning til dens varighed.

88. Dette spørgsmål må efter min opfattelse besvares benægtende.

89. I henhold til denne bestemmelse ydes afgiftslemper »for højst ti år«. Det fremgår af 47. betragtning til denne forordning, at medlemsstaterne efter denne periode på ti år bør tage de pågældende afgiftslemper op til fornyet overvejelse. Dette bør dog ikke indskrænke medlemsstaternes mulighed for at genindføre disse eller tilsvarende foranstaltninger i henhold til forordning nr. 800/2008 efter en sådan fornyet overvejelse.

90. I den foreliggende sag har den forelæggende ret anført, at den omtvistede ændring, dvs. EAVG's § 4, stk. 7, ikke indeholder en tidsbegrænsning af retten til godtgørelse af miljøafgifter og heller ikke indeholder en henvisning til den i fritagelsesmeddelelsen omhandlede periode.

91. Den i forordning nr. 800/2008 udtrykkeligt fastsatte tidsbegrænsning for indrømmelse af foranstaltningerne sammenholdt med 47. betragtning til denne forordning og retningslinjerne for statsstøtte til miljøbeskyttelse for perioden 2008-2014 har stor betydning og er ufravigelig.

92. Det er således ubestridt, at en erklæring om en støtteordnings forenelighed, som den erklæring, der implicit følger af en gruppefritagelse, nødvendigvis må være tidsbegrænset, eftersom der er tale om en undtagelse fra princippet om forbud mod statsstøtte. Dette krav gør endvidere den tidsmæssige anvendelse af støtteforanstaltningerne gennemslagslig for såvel de personer, der potentielt kan være omfattet af støtteordningen, som deres konkurrenter, i overensstemmelse med et af de mål, som Kommissionen har fastsat i forbindelse med udarbejdelsen af de detaljerede regler, der pålægges medlemsstaterne i henhold til gruppefritagelsesforordningerne.

93. Et sådant krav pålægger dog ikke den berørte medlemsstat at redegøre for en sådan tidsmæssig begrænsning i selve teksten til den nationale ordning om lempelser af eller fritagelser for miljøafgifter, som den, der er tale om i hovedsagen, når en simpel henvisning til forordning nr. 800/2008 – der som tidligere anført er bindende – fastsætter de tidsmæssige rammer for ydelse af den pågældende støtte. Det er i denne forbindelse vigtigt at fremhæve, at artikel 4, stk. 1, i forordning nr. 994/98 bestemmer, at støtte, som er fritaget i henhold til en gruppefritagelsesforordning som f.eks. forordning nr. 800/2008, er fritaget i »forordningens gyldighedsperiode samt i gyldighedsperioden for den overgangsperiode, der er fastsat i stk. 2 og 3«.

94. Denne konklusion er i øvrigt efter min opfattelse fuldt i overensstemmelse med den fremgangsmåde, som Domstolen anvendte i dommen i sagen Nuova Agricast og Cofra mod Kommissionen. Domstolen var blevet anmodet om at udtale sig om overholdelsen af princippet om beskyttelse af den berettigede forventning og retssikkerhedsprincippet i forbindelse med en

EUT 2008, C 82, s. 1.

Jf. analogt dom Nuova Agricast og Cofra mod Kommissionen (C-67/09 P, EU:C:2010:607, præmis 80).

C-67/09 P, EU:C:2010:607, præmis 71-77 og den deri nævnte retspraksis.

støtteordning, der tidligere var blevet godkendt ved en beslutning fra Kommissionen, og fastslog, at »en forudseende og påpasselig erhvervsdrivende« på grundlag af Kommissionens offentliggørelse i *Den Europæiske Unions Tidende*, hvoraf fremgik slutdatoen for anvendelse af den pågældende støtteordning, kunne udlede datoen for støtteordningens udløb, »selv om de nationale bestemmelser vedrørende gennemførelsesforanstaltningerne inden for nævnte ordning og [visse] retsakter [desangående] ikke udtrykkeligt angav en udløbsdato [i denne forbindelse]«.

95. Jeg er således af den opfattelse, at den manglende angivelse af den maksimale varighed på ti år som omhandlet i artikel 25, stk. 3, i forordning nr. 800/2008 i selve teksten til den omtvistede nationale lovgivning ikke alene kan udelukke denne ordning fra den i forordningen omhandlede gruppefritagelse.

96. Ud over at et sådant krav ikke fremgår af ordlyden af artikel 25, stk. 3, i forordning nr. 800/2008, er det efter min opfattelse blottet for pragmatisme, når der er tale om skatte- og afgiftsmæssige foranstaltninger, der ændres periodisk, og som mig bekendt ikke gennemføres i en så lang periode. Herom vidner den i hovedsagen omhandlede ordning, der er blevet ændret adskillige gange, og som ifølge de kortfattede oplysninger fremsendt til Kommissionen den 7. februar 2011 skulle gælde i perioden fra den 1. februar 2011 til den 31. december 2011.

IV – Forslag til afgørelse

97. Henset til det ovenstående foreslår jeg Domstolen, at den besvarer de af Bundesfinanzgericht (forbundsdomstol i skatte- og afgiftsretlige sager) forelagte spørgsmål som følger:

»En støtteordning, der i strid med artikel 3, stk. 1, i Kommissionens forordning (EF) nr. 800/2008 af 6. august 2008 om visse former for støttes forenelighed med fællesmarkedet i henhold til traktatens artikel 87 og 88 (Generel gruppefritagelsesforordning) ikke indeholder nogen henvisning til denne forordning via en angivelse af dens titel og en henvisning til dens offentliggørelse i *Den Europæiske Unions Tidende*, opfylder ikke betingelserne for at kunne være fritaget for den i artikel 108, stk. 3, TEUF (tidligere artikel 88, stk. 3, EF) omhandlede anmeldelsespligt.

En støtteordning i form af en lempelse af en energiafgift som omhandlet i Rådets direktiv 2003/96/EF af 27. oktober 2003 om omstrukturering af EF-bestemmelserne for beskatning af energiprodukter og elektricitet, i forbindelse med hvilken den person, der er genstand for lempelsen, betaler mindst minimumsafgiftssatsen på fællesskabsplan fastsat i nævnte direktiv, og hvis gyldighed er begrænset til ti år, henhører under anvendelsesområdet for artikel 25 i forordning nr. 800/2008.

En støtteordning, der ikke overholder den i artikel 25, stk. 3, i forordning nr. 800/2008 omhandlede periode for ydelse af støtte på højst ti år, opfylder ikke betingelserne for at være omfattet af den i nævnte forordning omhandlede fritagelse. Et sådant krav indebærer ikke nødvendigvis, at denne begrænsede periode fremgår af selve teksten til den pågældende ordning.«